

รายการ ร้อยเรื่อง...เมืองไทย

สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา และสำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนประดิพัทธ์ เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400 โทร. 0 2244 2060

เรื่อง การเป็นหุ้นส่วนและการถือหุ้นของรัฐมนตรี
ผู้เรียบเรียง นายแดนชัย ไชวพิเศษ นิตกรชำนาญการพิเศษ
กลุ่มงานบริการวิชาการ 1 สำนักวิชาการ
ออกอากาศ มกราคม 2563

รัฐมนตรี ราชบัณฑิตยสภาได้ให้ความหมายไว้ว่า “ผู้เป็นสมาชิกของคณะรัฐมนตรีหรือคณะรัฐบาล รับผิดชอบร่วมกับคณะรัฐมนตรีในนโยบายทั่วไปของรัฐบาลในการบริหารราชการแผ่นดิน ถ้าเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงหรือทบวง ก็เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดในกระทรวงหรือทบวงที่ตนว่าการ และรับผิดชอบในการบริหารราชการกระทรวงหรือทบวงนั้นด้วยอีกฐานะหนึ่ง” ดังนั้น ผู้ที่ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีจะต้องเป็นผู้ที่มีความเสียสละเพื่อประชาชนและประเทศชาติ ปราศจากพฤติกรรมใด ๆ ในลักษณะที่เป็นการแสวงหาผลประโยชน์ในลักษณะผลประโยชน์ทับซ้อนโดยอาศัยอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรี การที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กำหนดว่า “รัฐมนตรีต้องไม่เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท หรือไม่คงไว้ซึ่งความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทต่อไปตามจำนวนที่กฎหมายบัญญัติ และต้องไม่เป็นลูกจ้างของบุคคลใด” นั้น เพื่อป้องกันมิให้ผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีอาศัยอำนาจหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ อันเนื่องจากการเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท และเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้น ให้ใช้บังคับแก่คู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของรัฐมนตรี และการถือหุ้นของรัฐมนตรีที่อยู่ในความครอบครองหรือดูแลของบุคคลอื่นไม่ว่าโดยทางใด ๆ ด้วย

อย่างไรก็ตาม ในการเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นของรัฐมนตรีนั้น ได้มีการตราพระราชบัญญัติการจัดการหุ้นส่วนและหุ้นของรัฐมนตรี พ.ศ. 2543 ขึ้น เพื่อกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นของรัฐมนตรี โดยมาตรา 4 ของพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเปิดโอกาสให้รัฐมนตรีสามารถเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท หรือคงไว้ซึ่งความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทได้ ดังนี้

- 1) ในห้างหุ้นส่วนจำกัด รัฐมนตรีเป็นหุ้นส่วนจำกัดความรับผิดชอบได้ไม่เกินร้อยละห้าของทุนทั้งหมดของห้างหุ้นส่วนจำกัดนั้น
- 2) ในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด รัฐมนตรีเป็นผู้ถือหุ้นได้ไม่เกินร้อยละห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่จำหน่ายได้ในบริษัทนั้น

ทั้งนี้ ในส่วนของการเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นที่เกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ในมาตรา 4 ดังกล่าว หากรัฐมนตรีประสงค์ที่จะได้รับประโยชน์ในส่วนที่เกิน รัฐมนตรีจะต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรี และโอนหุ้นส่วนหรือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้นให้นิติบุคคลภายใน 90 วันนับแต่วันที่ได้แจ้งให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบ และเมื่อได้ดำเนินการโอนหุ้นส่วนหรือหุ้นให้กับนิติบุคคลใดแล้ว ให้รัฐมนตรีแจ้งเป็นหนังสือให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบภายใน 10 วันนับแต่วันที่ได้ออนหุ้นส่วนหรือหุ้นนั้น

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงอันเนื่องจากการกระทำอันเป็นลักษณะต้องห้ามในเรื่องของการเป็นหุ้นส่วนและการถือหุ้นของรัฐมนตรีให้ส่งศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย โดยกระทำดังนี้

- 1) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกว่าผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีมีเหตุสิ้นสุดลงดังกล่าว ให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้อง ส่งคำร้องนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย หรือ
- 2) คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีมีเหตุสิ้นสุดลงดังกล่าว ให้ส่งเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย หากปรากฏเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ถูกร้องมีกรณีตามที่ถูกร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ผู้ถูกร้องหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัย ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลง ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่ แต่ไม่กระทบต่อกิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปก่อนพ้นจากตำแหน่ง

ดังนั้น ผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ตลอดจนต้องทุ่มเทการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประชาชนและประเทศชาติ อีกทั้งต้องปฏิบัติตามกฎหมายและเจตนารมณ์ของกฎหมายอย่างเคร่งครัดในเรื่องการเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นดังกล่าวอันเป็นลักษณะต้องห้ามและเป็นเรื่องของการขัดกันแห่งผลประโยชน์ของผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีเพื่อเป็นการป้องกันการทุจริตโดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่ที่สำคัญในการบริหารประเทศ

บรรณานุกรม

- แดนชัย ไชวิเศษ. (2562). การเป็นหุ้นส่วนและการถือหุ้นของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง. สืบค้น 3 ธันวาคม 2562 จาก <https://library2.parliament.go.th/ebook/content-issue/2562/hi2562-042.pdf>
- “พระราชบัญญัติการจัดการหุ้นส่วนและหุ้นของรัฐมนตรี พ.ศ. 2543” (12 กรกฎาคม 2543). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 117 ตอนที่ 66 ก, น. 2.
- “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560” (6 เมษายน 2560). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก, น. 21, 52-54.
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2554). *รัฐมนตรี*. สืบค้น 15 มกราคม 2563 จาก <http://www.royin.go.th/dictionary/index.php>